

A műszaki fejlesztés helyzete és feladata az erdőgazdaságokban

PALÓCZ JÓZSEF

Az erdőgazdálkodásban a műszaki fejlesztés irányát, célját az Erdőtörvény XI. fejezete mint az erdőgazdálkodás alapvető kérdését egységes jogszabályba rögzítette. Kimondja, hogy az erdőgazdálkodásban a termelékenység növelése, a munka megkönnyítése, a nehéz és veszélyes fizikai munka fokozatos megszüntetése érdekében — a gazdaságosság szem előtt tartásával — a legfejlettebb technika alkalmazására és a korszerű termelési eljárások bevezetésére kell törekedni.

Az így meghatározott fejlesztési irányelveket a népgazdasági beruházások és más anyagi források, valamint egyéb, főleg szervezési lehetőségek fokozott figyelembevételével kell megvalósítani. A műszaki fejlesztés az erdőgazdálkodás egészére kiterjed. E cikk keretében azonban csak a gépesítés és építés műszaki fejlesztésével kívánok foglalkozni.

Az erdőgazdálkodás jelenlegi technikai színvonala megköveteli a fejlesztési és az operatív munka szétválasztását. Ennek a felismerésnek az alapján rendelte el a Főigazgatóság az erdőgazdaságokban 1964. október 1-i hatállyal a műszaki erdészetek felállítását. A határozat végrehajtásával a fejlesztés ellenőrzési és irányítói feladata megmarad az erdőgazdaságok központjában, míg az operatív munka (gépjavítás, magas- és mélyépítés kivitelezése) a műszaki erdészetek feladatává válik. A szervezettséget azért említem az elsők között, mert csak jól működő szervezetben biztosítható az egyes funkciók szakemberekkel való feltöltése, valamint azok szervezetszerű továbbképzése. A műszaki fejlesztéshez szükséges erők sajnos nem állnak bőségesen rendelkezésre, ezért ezt az erőt nem a legfejlettebb technika kitalálására, hanem az ismert és alkalmazott technika továbbfejlesztésére kell fordítani.

Erdőgazdasági gépállomány

	1954	1964
	db	db
Motorfűrész	172	1630
Lánctalpas traktor	52	116
Kerekes traktor	121	266
Univerzális traktor	7	164
Közelítő kerékpár	10	690
Kéregzőgép	—	15
Csőrlők	61	111
Kötélpályák	3	13
Rakodógépek	3	167

Erdőgazdasági munkák gépesítettségi foka

	1954	1964
	%	%
Döntés, darabolás	1,4	74,6
Közelítés	2,0	20,6
Szállítás	70,0	94
Kéregzés	—	0,5
Rakodás	—	3,4
Tuskókiemelés	—	1,0
Talajelőkészítés	30	48,6
Vetés	1	12,8
Ültetés	4	5,2
Ápolás	8	28,9
Csometkiemelés	9	45,8
Suhángkiemelés	—	67

A közelmúlt idők bizonyítják, hogy erdőgazdaságaink ezen az úton jelentős lépést tettek.

A kiemelt adatok bizonyítják, hogy a műszaki fejlesztési munka egyes területeken jó irányban fejlődik, több területen pedig elmaradtunk, aránytalanságok tapasztalhatók az egyes műveletek gépesítése között. Így elmaradtunk a rakodás, a csemetekerti munkák, a kopárfásítás, a kérgezés, tuskózás stb. gépesítésével. Hogy ezeket a lemaradásokat behozzuk, a fejlesztési terveinkben konkrétan az alábbi célok elérését irányoztuk elő:

a) A fakitermelés gépesítését 1965 végére 80%-ra kell fokozni, ehhez két típusú 6,0 HP-s és a 3,0 HP-s Stihl motorfűrészre fogunk alkalmazni.

b) Javítani kell az erdei munkások szociális ellátottságát, az egy főre eső termelékenység növelésével csökkenteni kell a fakitermelő munkások számát, meg kell oldani a munkások munkahelyre és onnan hazaszállítását.

c) El kell látni az erdei munkásokat megfelelő segédeszközökkel, és meg kell tanítani azok használatára a termelékenység emelése érdekében.

d) A javítóhálózatot, az anyag- és alkatrészellátást olyan szintre kell emelni, hogy emiatt gépállás ne történjen.

e) A tuskózás gépesítése terén olyan megoldásokat kell alkalmazni, hogy minél kisebb energiával lehetőleg a meglévő gépeinkkel oldjuk meg a feladatot.

f) A kérgezést favesztés nélkül dolgozó berendezésekkel tervezzük gépesíteni.

g) Az anyagmozgatásban főleg a traktoroknak közelítésben való nagyobb arányú alkalmazását kell biztosítani. Ennek érdekében a traktorokat csörlőkkel kell felszerelni, a 4 kerék meghajtású traktorokat alkalmassá kell tenni a hosszúfás közelitésre, ahol azt a biológiai követelmények lehetővé teszik.

h) A hegyvidéken a drótkötéses anyagmozgatás alkalmazását általánossá kell tenni.

j) A szállítások eredményesebbé tétele érdekében speciális 4 kerék meghajtású, megfelelő teherbírású gépkocsik beszerzésére kell törekedni.

k) Az erdőművelés terén a megkezdett gépesítési munkát tovább kell fejleszteni és a meglévő gépeinkhez különböző adaptereket kell beszerezni, hogy az erdőművelési munkák gépesítési fokát az időközben kidolgozott tipológiák követelményeinek megfelelően emeljük.

Faanyagmozgatás alakulása

	1956/57	1962/63
Lovak száma, db	4 444	3 984
Teljesítmény : közelítés, kiszállítás, szállítás, m ³	976 826	2 320 121
Kerékpár, db	—	641
Egy lóra jutó teljesítmény, m ³	220	580
Átlagszállítási távolság, km	2,6	0,97
Egy kerekese traktorra jutó teljesítmény, m ³	801	2 863
Traktorok anyagmozgatásban való részaránya, %	53	74
Egy gk.-ra jutó teljesítmény, t	2 468	3 452
1 m ³ anyagmozgatási költség tőltől a feladóállomásig, Ft	114,30	109,50

Az erdőgazdasági építkezések területén a műszaki fejlesztés alapvető célkitűzéseinek a termelési feladatok megoldásának elősegítését, a termelés gazdaságosságának fokozását, az erdészeti dolgozókról való fokozottabb szociális gondoskodást tekintjük.

A 9/1962. sz. utasítás szerint a második 5 éves terv időszaka folyamán az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztését a fakitermelésre, elsősorban a faanyagmozgatásra kell összpontosítani. A faanyagmozgatás fejlesztésének alapja az erdőterületek feltárása. Vonatkozik ez elsősorban a hegyvidéki erdőterületekre. A feltáró hálózat kiépítése során a felszabadulás óta nagy eredményeket és fejlődést értünk el, mind mennyiségi, mind minőségi vonatkozásban. 1948-tól 1963-ig építettünk 476 km fő-feltáró I. a. utat, 65 km II. o. feltáró és 404 km III. o. gyűjtő utat. Ezenkívül 98 km hosszú új erdei vasutat hoztunk létre. Érdemes megemlíteni, hogy a felszabadulás előtt épült, burkolattal ellátott utak hossza mindössze 204 km volt. Az útépitések különösen az utolsó 7 esztendőben folytak nagy ütemben (654 km).

Az 1959. évtől fejlődés indult meg az erdei útépitések korszerűsítése terén is. Fokozatosan gépesítettük az erdei útépitést, fokozatosan felhagytunk az erdőgazdasági utak építése során a vízzel kötött makadám utakkal és fokozatosan rátérünk a gazdaságos, korszerű útpálya megoldások stabilizációs, vagy könnyűburkolatú utak bevezetésére és alkalmazására. Meglevő erdőfeltárási útjaink burkolatának korszerűsítését irányoztuk elő és az elmúlt 5 év alatt így mintegy 60 km pályát bitumen lezárással újítottunk fel.

Szociális beruházások terén elsősorban lakásokat és 1950-ben munkásszállásokat építettünk. Évente átlagosan 30—50 erdészház épült. 1958—60 tervidőszakban ez a szám 190 db-ra emelkedett. 1961 évtől 1963 év végéig, 3 év alatt épített erdészlakások száma 282 db volt. Nagy előrelépés volt, hogy 1961-ben jóváhagyásra került az EM által a kerületvezetői erdészház típusú, és ezzel lehetővé vált, hogy az erdészeti dolgozók részére célszerű, megfelelő lakásokat tudunk biztosítani.

A villamosítási és vízellátási problémákat 1962 évben valamennyi erdőgazdaság területén felmértük. A megoldáshoz szükséges építési beruházási hitelösszeg 105 millió forint. Ezért a villamosítási igényeket fontossági sorrend alapján az alábbiak szerint csoportosítottuk:

- a) Erdészeti központok villamosítása.
- b) Erdészeti települések villamosítása.
- c) Egyes erdészházak villamosítása 30 000 Ft lakásköltség előirányzat alatt.
- d) Különálló erdészházak villamosítása 30 000 Ft lakásköltség előirányzat felett.

A villamosítás megoldása a népgazdaság által erre a célra biztosított hitel arányában történik. A vízellátást esetenként megvizsgálva építjük be a beruházási tervbe.

Az egyéb erdőgazdasági fejlesztés vonalán jelentkezik a fagyártmányüzemek, székházak, vadászati létesítmények és az OEF felügyelete alá tartozó vállalatok fejlesztési problémáinak megoldása, ami igen komoly erőfeszítést kíván.